

מהתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של מרן הרה"ק משינאווא זצוק"ל,
הגאון הקדוש רבי יחזקאל שרגא בן הגאון הקדוש
רבי חיים מצאנז צוק"ל, נלב"ע ו' טבת תרנ"ט

אביו של הרה"ק משינאווא, הלא הוא הרה"ק
מצאנז זי"ע, העיד פעם על בנו זה: "ער האט א
ווארט און הימל" [-יש לו דעה בשמים]. ופעם
בא יהודי אחד אל הרה"ק משינאווא בראש השנה,
ולפני קריאת פרשת 'וה' פקד את שרה' הוא ניגש
לרבי וסיפר שלצערו הוא לא זכה לזרע של קיימא,
והוא מבקש הבטחה להיפקד בקרוב. נענה הרה"ק
משינאווא: "וכי יש לי איזה דעה למעלה?". ענה
הלה שיש לו עדות נאמנה מפי אביו הקדוש שאכן
יש לו דעה בשמים. כששמע הרה"ק את הדברים,
אמר: "אם כן, אני מבטיח לך שתזכה להיפקד
בקרוב". וכך הוה...

בשנות צעירותו סבל הרה"ק מאוד מעניות
ודחקות, ובביתו לא היה לחם לאכול. כשהגיע
עת נישואיו בתו, לא היתה ידו מספקת אפילו לא
לחלק מצרכי הנישואין, והרבנית ביקשה ממנו
שילך לנסות להשיג את הממון כיון שקרב ובא
יום החתונה. השיב לה הרה"ק: בודאי השי"ת
יעזור. כעבור זמן מה הגיע אליו אחד מאחיו וגם
הוא העיר לו שצריך לראות לעשות דבר בנוגע
להוצאות החתונה כי רבים הם. השיב לו הרה"ק
כך: דרך העולם כשיש לאדם חוב קטן של כמה
פרוטות הוא אומר לעצמו "וודאי השי"ת יעזור"
ואינו דואג כלל, כיון שהוא יודע שסכום כזה
הוא יוכל להשיג בקלות. אבל כשיש לו חוב גדול
הרי הוא מאבד את כל שלוות נפשו שהרי אינו
רואה בדרך הטבע איך יוכל להשיג סכום כזה.
אבל באמת ההיפך הוא הנכון, כשיש לאדם חוב
קטן הרי מטלת עליו החובה לנסות ולמצוא כסף
שהרי הוא יכול להשיג את זה בדרך הטבע, אבל
כשיש לו חוב גדול שאין לו שום אפשרות להשיג
סכום כזה, הרי אז רק אמונה בהבורא ב"ה תוכל
לעזור לו וממילא הוא יכול להיות רגוע...

סיפור פלאי סיפר המשפיע הגה"צ רבי אליעזר דוד
פרידמן זצ"ל, שהוא שמע אותו בעצמו מפי החסיד
רבי ברוך גרינפעלד מסטראפקוב ז"ל, שבבחרותו היה
מחשובי תלמידי הגה"ק בעל הערוגת הבושם זי"ע.
וכך סיפר לו רבי ברוך הנ"ל: פעם אחת פנה רבי ברוך
זה לרבו בעל הערוגת הבושם ואמר שברצונו לנסוע
אל רבו הרה"ק משינאווא, ושאל את רבו האם ברצונו
לנסוע עמו. שמח הערוגת הבושם על הצעתו ונסע אתו
יחד. כשהגיעו למעונו של הרה"ק משינאווא היה זה סמוך
לשקיעת החמה בשעת מנחה, ורבי ברוך נכנס תחילה אל
הקדוש כדי להודיע על האורח הנעלה שרוצה ליכנס אל הרבי.
אמר לו הרה"ק משינאווא שהוא עדיין לא התפלל מנחה אך מפני
הכבוד הוא לא רוצה שהערוגת הבושם ימתין לו עד שיגמור את
תפילתו, ולכן הוא מבקש מר' ברוך שיזיז ויקדים את מחוגי השעון
לשעה מוקדמת יותר, ואח"כ יכניס את אורחו הרם לחדרו, כיון שעל
ידי הקדמת השעה בשעון תעמוד השמש מלנטות ולא יעבור זמן תפילה!!!

העצה שנתן מרן הרבי הבאר יעקב לנתינת צדקה בשלימות

החשיבות לתת תחושה טובה ליהודי בדלת

למדנו בדף היומי (דף ח'): "האומר סלע זו לצדקה בשביל
שיחיה בני או שאהיה בן עולם הבא הרי זה צדיק גמור".
ושואלים המפרשים, למה הוא צדיק גמור, הרי יש לו פה
אינטרס, יש לו פניות? (ראה מה שכתבנו על כך במדור מיני מתיקה).

הסביר זאת מרן הרבי הקדוש הבאר יעקב מנדבורנה זצוק"ל
לפי דרכו, וכך הוא אמר: יהודי דופק בדלת, אתה פותח לו,
אומר לו שלום עליכם, שואל אותו אם הוא רוצה לשתות
כוס שתיה, מכניס אותו לסלון, אבל אתה רואה על הפנים
שלו 'אזל סומקא ואתא חיורא', היהודי מתבייש ממך, יש לו
16 ילדים, הוא צריך לחתן אותם, אין לו לחם לאכול, מתוך
בושה אדירה הוא חייב לצאת לאסוף כסף. הגמרא אומרת
כיון שצטרף אדם לבריות משתנות פניו ככרום...

יש עצה לכך, אומר הרבי הבאר יעקב, תיגש ליהודי ותגיד לו:
שמע, אתה לא יודע איזה חסד גדול עשית
שדפקת אצלי בדלת, הבן שלי במצב קשה,
אני נותן לך עכשיו 100 שקל בשביל שהבן
שלי יהיה בריא ברמ"ח איברים ושס"ה
גידים. כמובן שאז העני מרגיש הרגשה
טובה, בעצם הוא עושה לך טובה. זוהי
הכוונה "בשביל שיחיה בני", הכל בשביל
לתת תחושה טובה ליהודי, וממילא הרי
זה צדיק גמור.

(טוב עין הוא יבורך, ברכת יישר כח לראש ישיבת
"קדושת מרכז" מבורנה, הגאון המושלם רבי
יעקב שפרי שליט"א שחזר בפני על הורט הנפלא
של הרבי)

מה יש לעכברים נגד ביעור חמץ

למדנו בדף היומי (דף י"ב) סוגיא שלימה אודות עכברים
שנכנסו לחדר בדוק האם אנו חוששים שמא נטלו והוציאו
את החמץ.

בשנת תשד"מ בדרשת שבת הגדול אמר כ"ק מרן הגה"ק
בעל השפע חיים מצאנז צוק"ל על דברי הגמרא, שלכאורה
צריך להבין מדוע חששו חכמינו פתאום כל כך מהעכברים
שיבואו לקחת את החמץ. גם בשלחן ערוך (סימן תל"ד) נפסק
שהחמץ שנסאר לאחר בדיקת חמץ צריך להצניע מחשש
שמא יבואו עכברים ויטלו מן החמץ. וצריך להבין כאמור
מה יש להם לעכברים עם החמץ...

וביאר הרבי בעל השפע חיים את העניין, שבתלמוד ירושלמי
מצינו שהעכברים רשעים הם, ופירשו בספרי אמת שהכוונה
היא כי העכברים הם גלגולי שמות של רשעים. וממילא
כשרשעים אלו רואים שבני ישראל טורחים ומוציאים את
החמץ מבתיהם ומקרפציהם את הבית ואינם חוסכים בשום
טירחה, עינם צרה בכך ואינם יכולים לסבול את זה ומרוב
רשעותם הם מניחים את הכל ומתאמצים בכל כוחם בכל
מיני תחבולות איך להכשיל את עם ישראל בחמץ.

הכח והסגולה של ההשתוקקות למצוה

אתמול (יום א' דחנוכה תש"פ) הייתי אצל כ"ק מרן הרבי
מרחמסטריווקא שליט"א במעמד הדלקת
נרות חנוכה. עמדתי על הפארנצ'עס ולא
יכולתי להוריד את העיניים לשניה מהרבי.
הרגשנו באויר את הקדושה, את עבודת
הקדוש שהרבי שליט"א משקיע בהדלקה
בכל כוחו כדרכו בקודש.

לאחר מכן באמירת דברי התורה
האריך הרבי בענין התשוקה למצוות,
ההשתוקקות לכל דבר שבקדושה,
ובתוך דבריו הוא למד קטע מהספר שם
משמואל על הגדה של פסח (ד"ה מקימי)
והקריא מתוכו, ואני רוצה להקריא לכם
את הקטע שהרבי למד:

"זה לימוד גדול לכל איש שישגיח היטב
על התשוקה שלו ולא יניחנה לההרגל...
שהוא יתד גדולה שהכל תלוי בו, ויקבע שעות לעצמו
להתבונן בה עד שיקנה בעצמו מדת התשוקה בכל יום
יותר ויותר, אחת מהנה לא נעדרה".

ואז עצר הרבי לשניה, ולאחר מכן המשיך להקריא
כשהוא מרים את קולו בזעקה:

"וכבר אמרנו בשם כ"ק אבי אדומו"ד [מרן האבני נזר]
זצלה"ה שהגיד לי ביחד בענין זה למען סור משאול
מטה, שאיש שיש בו תשוקה דהקדושה הנני ערב
לו שלא יראה פני גיהנום, ואם יובא שמה יעוף עד
מהרה משם כחץ מקשת, עד כאן דברי קדשו זי"ל".
(מתוך הפתיחה לשיעור, יום ב' דחנוכה תש"פ)

שלושת אופני הביעור בחמץ

השבוע למדנו בדף היומי (דף כ"א)
ע"א במשנה) שרבי יהודה סובר אין
ביעור חמץ אלא שריפה, וחכמים
חולקים עליו וסוברים אף מפרר
חורה לרוח או מטיל לים.

מיני מתיקה

למדנו בדף היומי (דף ח'): "האומר סלע זו לצדקה בשביל שיחיה בני או שאהיה בן עולם הבא הרי זה צדיק גמור". שואלים המפרשים, הרי יש לו פה אינטרס, יש לו פניות, למה הוא צדיק גמור? (ראה מה שהבאנו על כך בתחילת הגליון). שמעתי פעם הסבר על כך מפי אבי מורי הצדיק רבי שמואל צבי קובלסקי ז"ל שיש פה יסוד עצום בכל מה שנוגע בבין אדם לחבירו. במצוות שבין אדם לחבירו לא משנה המחשבה, משנה התוצאה. אם נתת סלע לצדקה העני קיבל כסף, הוא קיבל תחושה טובה, לא משנה מה חשבת ומה האינטרס שלך, אם הוא קיבל את הפרטה בסבר פנים יפות הרי עשית את המצוה בשלימות, ומי שעושה את המצוה בשלימות זה צדיק גמור. וחשבתי בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא להסביר את הענין על פי הדרש, "האומר סלע זו לצדקה בשביל שיחיה בני" אין הכוונה על החיים הגשמיים, 'שיחיה' זה מלשון חיות. האבא רוצה שהבן שלו יהיה לו חיות בעבודת ה', שיהיה לו התלהבות בשבת קודש, שירגיש את הטעם בנרות חנוכה, שיהיה לו רגש ב'נשמת', אז הוא נותן צדקה בשביל שהבן שלו יהיה לו חיות. ולמה הוא צדיק גמור, כי בעצם הוא שותף עם הקב"ה, הרי גם בשמים רוצים שבנו יעלה מעלה מעלה, וממילא הוא צדיק גמור. (מתוך הפתיחה לשיעור, י"ג כסלו)

מביא על כך הגאון הגדול רבי יחיאל מיכל שטרן שליט"א רב ומו"ץ בשכונת עזרת תורה בירושלים בספרו "פניני קדם" בשם מרן החתם סופר זצוק"ל, שהיות שאיסור חמץ הוא זכר ליציאת מצרים, יש לנו לבער את החמץ באותו אופן שהמצרים נתבערו מן העולם. והנה אצל המצרים מצינו שלש מיני השמדות: א' "וישקף ה' אל מחנה מצרים בעמוד אש", ב' "ויולך ה' ברוח קדים עזה", ג' "וינער ה' את מצרים בתוך הים". ועל כן מנו חז"ל ג' מיני ביעור אלה לחמץ.

איך אפשר לאדם לפלוט מעצמו את הרע

השבוע נלמד בדף היומי (דף ל ע"ב) את לשון חז"ל: "בולעו כן פולטו".

אמר על כך כ"ק מרן הרבי מבאיאן שליט"א בשם זקנו הקדוש הרבי מבאיאן זצוק"ל, כבולעו - כמה שאדם יבלע את דברי התורה, כך פולטו - כך יפלוט מעצמו את הרע. כל דף גמרא שאדם לומד, כל שיעור שהוא שומע, כל סעיף בשלחן ערוך, מוציא ממנו את הרע שבו והאדם נטהר ונתקדש על ידי קדושת התורה יותר ויותר.

תשובה הלכתית שנתקבלה מאת הגאון הצדיק דוד בנימין הכהן בטלמן שליט"א מחשובי מורי הוראה ורב בביתר עילית, בענין שריפת הפתילות של חנוכה

אל מעכ"ת שארי, מרביץ תורת ה', הגה"ח רבי אברהם ישעיהו שליט"א קובלסקי, יהי ה' עמו לאורך ימים ושנים טובים אמן. **בענין פתילות הנשארים מחנוכה אם טעונים שריפה**, לענ"ד שורש הענין הוא שנפסק להלכה שמותר השמן של נר חנוכה הוקצה למצותו, ולכן שורפים המותר שלא יבוא להשתמש בו. אולם מאידך נפסק שאחר עיקר זמן ההדלקה, שדלקו כבר חצי שעה, מותר כבר להשתמש לאורה. וכתבו הבית יוסף והב"ח שאם כבה הנר תוך זמנו, חל מוקצה על הנותר, אבל אם כבה לאחר זמנו - אם התנה שאינו מקצה מה שיותר אחר חצי שעה, ודאי לא חל מוקצה על הנותר אחר זמן החצי שעה, אך אם הדליקם סתמא, חל מוקצה על כל השמן שהיה בכוס, וממילא גם אם כבה אחר חצי שעה מוקצה הנותר למצותו ואין להשתמש בהם לדבר אחר, [ע"כ תוכן דבריהם בקיצור]. ולפי זה לענינינו, אם התנה שאחר חצי שעה רצונו להשתמש בהן, אין חל עליהם מוקצה אחר שכבו, אך אם לא התנה חל עליהם מוקצה, ובזה נהגו לשורפם.

ובדרך אגדה, שלמה המלך כותב בקהלת (יא, ז): "ומתוק האור וטוב לעינים לראות את השמש", ופירש רש"י: "מתוק הוא אורה של תורה, ואשריהם תלמידים שעניניהם רואים הלכה מלובנת ומחווורת על בוריה [כשמש]". וידוע ש"נפש" ר"ת נ'ר פ'תילה ש'מן, כלומר שעל ידי מתיקות אור התורה נמשך למעלה לאור הנשמה כוחות הגוף והנפש שהם הפתילה והכלי המחזיק את אור הנשמה. על כן נוהגים לשרוף מותר השמן והפתילה, להראות פועל דמיוני שחפצים שהגוף יהא תמיד טפל לאור הנשמה גם אחר חנוכה, כלומר לא יכבה בלילה נרו, והיה ה' לנו לאור עולם.

ובכן אהובי, "מתוק האור" - מתיקות הדף היומי, להטעים מנועים ה', טעמו וראו כי טוב, צלח ורכב על דבר אמת,

דורש שלומך הטוב בברכת כהנים באהבה, **דוד בנימין הכהן בטלמן**

מאוצרות הפרשה

וישתו וישכרו עמו (מג, לד). פעם אחת ישב מרן הגה"ק משינאווא (שהשבוע יחול יומא דהילולא דליה, ראה במדור יומא דהילולא קדישא) בסעודה, יחד עם אחד הרבנים החשובים, ואחד החסידים הביא לפניו בקבוק יין ומזג לשיניהם כוס יין. אותו רב שתה את הכוס, אך הרה"ק משינאווא ישב ושוחח עמו ולא נגע בכוס. לאחר זמן מה בא אותו חסיד במרוצה ואמר שהרבי לא ישתה מהיין. שלחתי את בני להביא את היין מהמרתף, סיפר, ובני החליף בין הבקבוקים והביא יין אחר שאינו כשר למהדרין, והתקיים ברבי הקדוש הפסוק 'לא יאונה לצדיק כל און'... הצטער מאוד הרב שתה מהיין, ופנה להרבי בתלונה, אם הרבי ראה על היין שאינו כשר למה לא אמר גם לי שלא לשתות? ענה לו הרבי: לא נביא אני, אולם מצינו באחי יוסף כשישב עם יוסף נאמר 'וישתו וישכרו עמו', ופירש רש"י: "מיום שמכרוהו לא שתו יין ואף הוא לא שתה ועכשיו שתו". ולכאורה אינו מובן, בשלמא יוסף כבר לא התאבל כי הוא מצא את האחים שלו, אבל הם עוד לא ידעו כי הוא יוסף ולמה שתו עמו? אלא ההסבר הוא כן - הטעים הרה"ק - השבטים הקדושים הרגילו את גופם שלא יעשה שום דבר רק מה שנוצרך לעבודת הבורא, הם לא אכלו ולא שתו רק מה שהידיים הסכימו לקחת, ועכשיו כשהיו אצל יוסף "האט זיך געלאזט טרינקען" [-הגוף הסכים לשתות] ולכן שתו עמו גם בלי לדעת שהוא יוסף...

מקולמוסם של הקוראים

לכבוד הרב אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א
לאחר נישואי התחלתי ללמוד בכולל יום שלם גם בסדר שלישי. עם הזמן והצורך, ירדתי ללימוד של חצי יום בלבד, ולאחר זמן נוסף מצאתי את עצמי לומד עם חברותא בשעות הערב ותו לא. דא עקא, שגם זה לא הספיק ליצר הרע והוא לא נח ולא שקט עד שכמעט ולא הצלחתי לפתוח ספר במשך היום. המצב של "אם תעזבני יום" נמשך תקופה ארוכה, ובהתאם גם ה"יומיים אעזבך". עד-לאותה שיחה שנערכה בינינו. אמנם השיחה נסבה על דא ועל הא, אבל כמי שאמון על "מתיקות הדף היומי", הצלחת מאחורי המילים ובין השיטין לגרום לי לעשות את מה שתמיד

רציני אך דחיתי ל'מחר'.
תמיד אהבתי ללמוד, ותמיד יחלתי ליום בו אוכל לשבת ברוגע מול הגמרא הקדושה, אלא שה'שאר בעביסה' היה חזק ומנע ממני לממש את אהבתי. והנה עתה לאחר השיחה איתך, הצלחת להחזיר אותי אל הגמרא הקדושה והתחלתי ללמוד מסכת פסחים, דף היומי. אני אמנם בפיגור של כמה דפים, ויצר הרע מכה על דקדקי ואומר: עזוב, כי לא תוכל ולא תספיק... אבל אני לא מוותר ובעזרת השם אסיים אותה יחד עם כל בית ישראל, בבחינת "ויהיו בעיניו כימים אחדים באהבתו אותה".
המשך בדרך זו והשב לב בנים אל דף הגמרא ואל מתיקות הדף היומי. ועליך ראוי להמליץ: במקום שאין אנשים השתדל להיות אי"ש [ראשי תיבות אברהם ישעיהו].

בהערכה רבה לכבוד התורה והוגיה, **מ. ב. ירושלים**

"אברהם אבינו מה שזכה הוא ויצחק ויעקב אין הפה יכול לדבר ואין מחשבת אדם בעולם משיג, ואפילו מלאכי עליון אינם משיגים מעלתם... ובכל זאת בהעקדה לא ניצח את היצר הרע כי אם על ידי תמימות גדולה ואמונה פשוטה" (ספר יסוד העבודה חלק ד פרק ב).

נקודה למחשבה:

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661